

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

Гордійчук О.Є., Іванчук М.Г., Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Прокоп І.С.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИРОБНИЧОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Чернівці, 2021

УДК 378.38 (07)

**Друкується за ухвалою Вченої ради факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Протокол № 1 від 30.08.2021 р.)**

Рецензенти:

Кобевка А.П. – заступник директора з навчально-виховної роботи Чернівецької ЗОШ І-ІІІ ступенів №27 Чернівецької міської ради, заслужений вчитель України.

Гордійчук О.Є., Іванчук М.Г., Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Прокоп І.С.

Методичні рекомендації до виробничої професійної (педагогічної) практики / Кол. авторів. О. Є. Гордійчук, М. Г. Іванчук, Т. Д. Федірчик, С. З. Романюк, І. С. Прокоп. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т., 2021. – 18 с.

У виданні вміщено матеріали для допомоги студентам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта».

УДК 378.38 (07)

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2021**

**Гордійчук О.Є., Іванчук М.Г.,
Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Прокоп І.С., 2021**

Чернівці, 2021

ЗМІСТ

Передмова

Мета та завдання професійної (педагогічної) практики

Компетентності та програмові результати

Зміст практики

Звітна документація *(для студентів денної форми навчання)*

Звітна документація для студентів, які працевлаштовані на посаді класовода *(для студентів денної форми навчання)*

Звітна документація *(для студентів денної форми навчання) за умови дистанційного навчання учнів*

Звітна документація *(для студентів заочної форми навчання)*

Форми і методи контролю

Критерії оцінювання

Підведення підсумків практики

Додатки

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до освітньо-професійної програми 013 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти, професійно (педагогічна) практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців на здобуття ступеня вищої освіти магістра, що забезпечується поєднанням теоретичної підготовки з практичною спрямованістю.

Об'єктом професійно-педагогічної практики є очна або дистанційна взаємодія суб'єктів освітнього процесу, а предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби цієї взаємодії, зумовлені його цілями та завданнями.

Організація та проведення професійно-педагогічної практики регламентується Положеннями: «Про організацію освітнього процесу», «Про проведення практики здобувачів вищої освіти» у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та іншими нормативно-правовими документами.

Виробнича **професійна (педагогічна) практика** – є передзавершальним етапом у практичній підготовці фахівців початкової освіти *другого (магістерського) рівня вищої освіти* до роботи вчителя початкової школи в умовах закладу загальної середньої освіти.

Зміст діяльності студентів на етапі цієї практики повинен бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності вчителя Нової української школи.

Зворотній зв'язок здобувачів вищої освіти з науково-педагогічними працівниками забезпечується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: різні форми консультацій, електронна пошта, чат, он-лайн режим, блог, середовище Classroom, Viber, Moodle та інші.

Мета професійної (педагогічної) практики – поглиблення та розширення практикантами досвіду організації освітнього процесу з учнями початкових класів у ЗЗСО, формування фахової компетентності, професійної майстерності майбутніх фахівців щодо реалізації знань та умінь, необхідних для організації роботи з учнями молодшого шкільного віку; методичному забезпеченні

освітньо-виховного процесу та управлінні ним, підвищення інтересу до професійно-педагогічної діяльності.

Завдання професійної (педагогічної) практики:

- поглиблювати теоретичні знання, набуті в процесі навчання у ЗВО та інтегрувати їх у педагогічному процесі;
- розвивати і вдосконалювати професійні загальнопедагогічні уміння і навички, набуті в процесі навчання та практичної діяльності;
- формувати специфічні професійно-педагогічні уміння вчителя-класовода;
- удосконалювати вміння в доборі змістового навчального матеріалу, відповідно до програмових вимог, врахування особливостей підручника та рівня навчальних досягнень всіх учнів класу та потенційних можливостей дітей з особливими освітніми потребами;
- застосовувати традиційні та інноваційні форми, методи та технології навчання;
- знаходити оптимальні шляхи педагогічно правильного розв'язання завдань виховання в освітньому процесі;
- виробляти педагогічний такт та етикет у взаємовідносинах з учнівським та педагогічним колективом;
- формувати творчий дослідницький підхід до педагогічної діяльності.

На завершенні професійної (педагогічної) практики, відповідно до робочої програми практики, студент має набути таких **компетентностей і досягти програмових результатів:**

ЗК-1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК-2.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-4.	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК-5.	Здатність працювати автономно.
СК-2.	Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній і письмовій формі, формувати мовно-комунікативну

	компетентність зростаючої особистості.
СК-3.	Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи:
СК-3.1.	<i>Здатність забезпечувати оволодіння молодшими школярами різними стилями і видами сучасної української літературної мови для їх практичного застосування;</i>
СК-3.2.	<i>Здатність забезпечувати набуття молодшими школярами математичної компетентності на засадах технологічності;</i>
СК-3.3.	<i>Здатність забезпечувати компетентнісно-інтегроване навчання нерозривності зв'язку «людина – природа – суспільство»;</i>
СК-3.4.	<i>Здатність до пізнання мистецтва та предметно-перетворювальної і технологічної діяльності, художньо-естетичного самовираження особистості.</i>
СК-4.	Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки з різними соціальними інституціями (наставництво, супервізія).
СК-5.	Здатність створювати соціально-сприятливі умови, що забезпечують ефективність функціонування інклюзивного освітнього середовища з використанням досвіду українських і зарубіжних практик, впровадження здоров'язбережувальних, пропедевтичних і корекційних технологій.
СК-8.	Здатність здійснювати методичний супровід організації особистісно-орієнтованої, інтегрованої, дослідницької діяльності, використовувати в освітньому процесі традиційні та інноваційні методи і технології навчання.

ПР-02	Спілкуватися академічною українською та іноземними мовами в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сфері діяльності;
--------------	--

	формувати в учнів здатність до взаєморозуміння та взаємодії.
ПР-03	Вміти інтегрувати і застосовувати інноваційні технології у навчанні освітніх галузей початкової школи з урахуванням вимог до освітнього процесу й педагогічної діяльності та індивідуальних потреб здобувачів освіти.
ПР-04	Створювати методичну систему навчання здобувачів початкової освіти.
ПР-05	Організовувати співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу на основі принципів партнерської взаємодії, надавати консультативну підтримку, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.
ПР-06	Вміти бачити перспективу розвитку, усвідомлення необхідності змін та упровадження нововведень; створювати відповідне інформаційне поле на основі налагодження співпраці з різними соціальними інституціями та залучення педагогічного, учнівського і батьківського колективів до різних форм інноваційної діяльності.
ПР-08	Володіти методиками профілактично-просвітницької роботи щодо безпеки життєдіяльності учнів, інтегрувати в освітній процес здоров'язберезувальні засоби та ресурси, формувати культуру безпечних життєвих навичок, популяризувати здоровий спосіб життя.
ПР-11	Демонструвати знання та розуміння видів і форм професійного розвитку вчителя з урахуванням змін в освітній політиці, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.
ПР-12	Знати основні стратегії та умови формування позитивної мотивації до навчання і самооцінки учнів, застосовувати технології розвитку критичного мислення (розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії).

Знати:

- нормативно-правові документи щодо організації освітнього процесу в Новій українській школі;
- документацію школи з організації освітнього процесу (статут, план роботи, особові справи учнів, передовий досвід вчителів тощо);
- методичну проблему школи та вчителя;
- особливості організації здоров'язбереження та створення безпечного освітнього середовища;
- шляхи удосконалення педагогічної майстерності вчителів;
- основи співпраці школи з батьками.

Вміти:

- здійснювати аналіз плану роботи школи, календарно-тематичного планування та розкладу освітнього процесу, особової справи учня, відвіданих уроків учителів;
- розробляти плани уроків з використанням інноваційних методів, прийомів та технологій навчання;
- відстежувати траєкторію досягнення учнями навчальних цілей та коректувати процес навчання відповідно до формувального оцінювання;
- здійснювати психолого-педагогічну діагностику учнів класу;
- розвивати мотивацію пізнавальної діяльності, критичне мислення та формувати позитивну Я-концепцію молодшого школяра;
- визначати перспективи власного саморозвитку, розвитку педагогічної діяльності, умов та ресурсів професійного розвитку впродовж життя;
- оформляти відповідно вимог звітні матеріали практики

Зміст практики

Професійна (педагогічна) практика проводиться на 5 курсі (10 семестр) відповідно до ООП другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта». Термін проходження практики – 6 тижнів (11 кредитів).

Базою проведення цього виду практики є ЗЗСО міста Чернівці. За умови подальшого працевлаштування в навчальному закладі, засвідченого довідкою

відповідного зразка, студенту-практиканту дозволяється проходження професійної (педагогічної) практики і за місцем проживання.

Зміст практичної діяльності студентів з даного виду практики *передбачає*:

1. Підготовчий етап.

Перші два дні практики виділяються для участі студентів у таких видах навчально-професійної діяльності: настановча конференція, ознайомлення з школою, вчителями, учнями, з системою та стилем роботи вчителя, консультація з методистом і вчителем, складання індивідуального плану своєї роботи, знайомство з матеріальною базою навчального закладу, аналіз планів роботи школи, розкладу навчальних занять, навчальної програми, тематичних і поурочних планів учителя, плану виховної роботи; психологічних аспектів навчально-виховної діяльності (врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, особливостей педагогічної діяльності учнів, спілкування і мікроклімату на уроці та ін.); особових справ учнів класу, медичних карт, класних журналів, методики їх ведення, вивчення рівня вихованості учнів (стан дисциплін, рівень громадської активності та ін.

2. Організація власне професійно-педагогічної діяльності на посаді вчителя :

- розробка планів-конспектів (розгорнутих планів уроків);
- підготовка дидактичних матеріалів, наочних посібників, технічних засобів навчання до уроку або позакласного заняття;
- проведення уроків і позакласних занять зі спеціальності;
- відвідування уроків і позакласних занять учителя і практикантів, участь в їх аналізі.

4. Організація та проведення виховної роботи:

- підготовка і проведення виховних занять;
- робота з батьками (індивідуальні бесіди з батьками, виступи на батьківських зборах та ін.).

Примітка:

Студент-практикант повинен працювати в школі щоденно не менше 6 годин. У робочий час може бути відсутній тільки з дозволу групового методиста (керівника) практики.

В останній тиждень практики на засіданні педагогічної ради студент звітує про свою роботу, подає груповому керівникові звітну документацію. В електронному вигляді.

Звітна документація

(для студентів денної форми навчання)

1.Щоденник в електронному вигляді з відповідним оформленням.

- 1.1. Титульна сторінка.
- 1.2. Звіт студента-практиканта про проходження практики.
- 1.3. Характеристика вчителя на студента-практиканта, з оцінкою за практику та завірена директором школи.
- 1.4. Відгук працедавця.
- 1.5. Індивідуальний план роботи студента-практиканта на період педагогічної практики.
- 1.6. Щоденник спостереження та аналізу уроків, проведених учителем.
- 1.7. Щоденник аналізу та оцінювання роботи студента-практиканта.
- 1.8. Поурочні плани-конспекти проведених уроків *(за весь період практики, згідно з розкладом)*.
- 1.9. Плани-конспекти **6** виховних заходів.
- 1.10. Психолого-педагогічна характеристика **на клас**.

2. Відеозапис уроку (в режимі дистанційного навчання), або відеоурок в режимі традиційного очного навчання.

- Навчальний предмет для відеоуроку студенту визначає керівник практики.
- Відеозапис уроку підготувати у 2 примірниках на CD-дисках (1 – керівнику практики, 1 – керівнику практики від кафедри).
- На конверті з CD-диском вказати: клас, предмет, тема, тип уроку, автор уроку, керівник практики, керівник практики від кафедри).

**Звітна документація для студентів,
які працевлаштовані на посаді КЛАСОВОДА
(для студентів денної форми навчання)**

1.Щоденник в електронному вигляді з відповідним оформленням.

- 1.1. Титульна сторінка.
 - 1.2. Звіт студента-практиканта про проходження практики.
 - 1.3. Відгук працедавця.
 - 1.4. Поширені поурочні плани-конспекти з кожного навчального предмету
(тільки по 1 уроку).
 - 1.5. План-конспект 1 виховного заходу.
 - 1.6. Психолого-педагогічна характеристика *на клас*.
 - 1.7. Презентація-опис досвіду педагога.
- 2. Відеозапис уроку (в режимі дистанційного навчання), або відеоурок в режимі традиційного очного навчання.**
- Навчальний предмет для відеоуроку студенту визначає керівник практики.
 - Відеозапис уроку підготувати у 2 примірниках на CD-дискх (1 – керівнику практики, 1 – керівнику практики від кафедри).
 - На конвертах з CD-дисками вказати: клас, предмет, тема, тип уроку, автор уроку, керівник практики, керівник практики від кафедри.

За умови *проходження студентами виробничої професійної (педагогічної) практики в дистанційних умовах навчання учнів*, до звітної документації подається:

1.Щоденник в електронному вигляді з відповідним оформленням.

- 1.1. Титульна сторінка.
- 1.2. Звіт студента-практиканта про проходження практики.
- 1.3. характеристика вчителя на студента-практиканта, завірена директором школи.
- 1.4. Відгук працедавця.

- 1.5. Індивідуальний план роботи студента-практиканта на період педагогічної практики.
 - 1.6. Щоденник спостереження та аналізу уроків, проведених учителем.
 - 1.7. Щоденник аналізу та оцінювання роботи студента-практиканта.
 - 1.8. Поурочні плани-конспекти проведених уроків (*близько 70 уроків*).
 - 1.9. Плани-конспекти 4 виховних занять.
 - 1.10. Психолого-педагогічна характеристика на клас.
- 2 Відеоурок (в режимі дистанційного навчання).**

Звітна документація

(для студентів заочної форми навчання)

1.Щоденник в електронному вигляді з відповідним оформленням.

- 2.1. Титульна сторінка.
- 2.2. Звіт студента-практиканта про проходження практики.
- 2.3. Характеристика вчителя на студента-практиканта, з оцінкою за практику та завірена директором школи.
- 2.4. Відгук працедавця.
- 2.5. Індивідуальний план роботи студента-практиканта на період педагогічної практики.
- 2.6. Щоденник спостереження та аналізу уроків, проведених учителем.
- 2.7. Щоденник аналізу та оцінювання роботи студента-практиканта.
- 2.8. Поурочні плани-конспекти проведених уроків (*близько 40 уроків*).
- 2.9. Плани-конспекти **2** виховних заходів.
- 2.10. Психолого-педагогічна характеристика **на клас**.

2.Відеозапис уроку (в режимі дистанційного навчання), або відеоурок в режимі традиційного очного навчання.

- Навчальний предмет для відеоуроку студенту визначає керівник практики.
- Відеозапис уроку на диску підготувати у 2 примірниках на CD-дисках (1 – керівнику практики, 1 – керівнику практики від кафедри).

- На конверті з CD-диском вказати: клас, предмет, тема, тип уроку, автор уроку, керівник практики, керівник практики від кафедри.

Відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №7, від 31.08.2020 року «студентам, які навчаються без відриву від виробництва та працюють в закладах освіти за спеціальністю, що відповідає спеціальності, за якою вони здобувають освіту, вважати практику *зарахованою*, якщо вони подадуть методистам заочної форми навчання наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи. Практичну діяльність такого студента оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю, яка використовується в університеті, а методист (керівник практики) вносить оцінку у відомість обліку успішності та залікову книжку студента».

Форми і методи контролю

- *Поточний контроль*
 - Відвідування та оцінювання керівником практики залікових уроків студентів-практикантів, визначеної підгрупи.
- *Проміжний контроль*
 - Перевірка керівником практики ведення письмової документації студентами підгрупи.
 - Надання консультацій студентам (за потребою).
 - Контроль керівником практики за виконанням функціональних обов'язків студентів-практикантів, які перебувають за індивідуальним графіком навчання та представленою довідкою про подальше місце працевлаштування.
- *Підсумковий контроль*
 - Підготовка портфоліо (звітних матеріалів у електронному вигляді).
 - Екзамен.

Критерії оцінювання

Підсумки практики підводяться на педагогічній раді школи і на конференції в університеті.

Педрада школи затверджує характеристику кожного студента практиканта і оцінює його роботу.

За результатами проведених уроків студентами та перевірки звітної документації груповим методистом дається допуск студенту-практиканту до захисту практики в присутності членів комісії.

При виставленні оцінки враховується:

- Якість проведення уроків та підготовка до них.
- Якість позакласних заходів, виховної роботи, прояв при цьому самостійності і творчості.
- Уміння студента спостерігати і аналізувати уроки і виховні заходи.
- Готовність студента до самостійної педагогічної діяльності, якість виконання функцій учителя.
- Грамотність і естетичне оформлення звітної документації.

Система оцінювання навчальних досягнень студента відповідає вимогам ECTS.

Підсумкова оцінка за виробничу професійну (педагогічну) практику фіксуються за визначеною шкалою оцінювання в Університеті та відповідно до вимог ECTS.

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C	добре	
60-69	D	задовільно	
50-59	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю перездачі	Не зараховано
1-34	F	незадовільно з не можливістю перездачі	

Відмінно» – рівень А (90-100 б.). Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли практикантом виконано переважно усі завдання. Практикант проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним; користувався повагою і одержав високу оцінку серед студентів, методистів, керівників педпрактики; здав правильно оформлену документацію у визначений термін.

«Добре» – рівень В (80-89 б.); рівень С (70 - 79 б.). Оцінка «добре» виставляється за виконання практикантом усіх завдань на відповідному рівні. Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед студентів, учителів, методистів і керівника практики; здав у визначений час правильно оформлену документацію.

«Задовільно» – рівень D (60-69 б.); рівень E (50 -59 б.). Оцінка «задовільно» виставляється тоді, коли в основному виконані завдання практики, але допущені незначні порушення. Практикант проявив себе як організований, але недостатньо старанний, ініціативний та самостійний; здав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

«Незадовільно» – рівень FX (35-49 б.). Оцінка «незадовільно» виставляється тоді, коли окремі завдання виконані на незадовільному рівні. Практикант проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Кількість проведених уроків з позитивною оцінкою становить 50 % від їх загальної кількості. Має можливість для перездачі.

Рівень F – 34 б. і менше – без права повторного проходження практики. Не виконав більшу частину завдань, не провів жодного уроку та виховного заходу. Повторний курс навчання.

Підведення підсумків практики

Після закінчення виробничої практики проводиться захист професійної (педагогічної) практики у формі «Панорами педагогічних ідей» та обміну досвідом педагогічної діяльності.

ДОДАТКИ

Вимоги щодо оформлення студентом-практикантом звітної документації

1. ТИТУЛЬНА СТОРІНКА.

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ

_____ (вид і назва практики)
студента _____
_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
_____ курс, група _____

Факультет

Освітньо-професійна програма

Спеціальність

Галузь знань

Рівень вищої освіти

2021-2022 н.р.

2. Звіт студента-практиканта

_____ (Прізвище...)
про проходження (професійної) педагогічної практики
у (навчальний заклад) _____
Груповий керівник _____
Керівник (професійної) педагогічної практики від кафедри _____

3. Характеристика вчителя на студента-практиканта, завірена директором школи

4.Індивідуальний план роботи студента-практиканта на період професійної (педагогічної) практики

з _____ до _____

Зміст індивідуального плану роботи включає такі відомості:

Відомості про школу

Адреса школи:

вул.

тел.

Директор

школи _____

Заступник директора з навчальної роботи в початковій школі _____

Клас:

Прізвище _____

учителя-класовода

тел.:

Організатора

позакласної

роботи

школи _____

Тел:

Психолога _____

Тел:

Соціального

педагога _____

Тел:

Керівник

практики _____

—

тел.:

Методист

практики _____

тел.:

День консультації на кафедрі:

2 сторінка

РОЗКЛАД УРОКІВ

РОЗКЛАД ДЗВІНКІВ

3-сторінка

**Календарно-тематичний план роботи
на даний період практики
з усіх навчальних предметів**

4-сторінка

План виховної роботи класу

5-6 сторінки **Основні заходи роботи психолога школи**

Назва навчального предмету.

Тема:

Мета

Тип уроку:

Обладнання:

Автори підручників

Плани-конспекти виховних занять

Дата

Тема:

Мета

Тип заняття:

Обладнання: